

A

szenvedélybetegségekről

Háziorvosi konferencia

Dr. Somoskövi Csilla
2014. Február 19.

Alkohol okozta mentális zavarok

Magyarországon 2013-ban 720-725 ezer fő érintett az alkoholproblémával.

Népesség 4,6 %-a „nagyivó”

15% mértékletes ivó

43% ritka ivó

37% absztinens

100 ezer főre vetítve M.o.-n 114,4 fő hal meg alkohol miatt (EU. Adat 59,8)

Napjainkban egy főre eső tiszta alkoholfogyasztás 12l/év

Alkoholbetegség fázisai:

Kezdeti (praealkoholos és prodromális)

Kritikus (kontrollvesztés, abúzus)

Krónikus (függőség, személyiségváltozás)

Multifaktoriális patogenezis: genetikai, személyiségi, szociokulturális tényezők szerepelhetnek.

Családi halmozódás (biológiai markerek)

Neurobiológiai tényezők

Személyiségi tényezők (temperamentum-
faktorok: hyperaktivitás, emocionalitás, gyengén fejlett
szociális adaptációs készség)

Szociokulturális tényezők (közösségi ivási szokások,
társadalmi attitűd, családi háttér)

Kezelés lépései

1. Kontaktus teremtés (diagnózis, kezelés motivációjának megállapítása)
2. Méregtelenítési szak
3. Leszoktatás (hetekig-hónapokig tart)
4. Utógondozás, rehabilitáció

Alkohollal kapcsolatos pszichiátriai betegségek

Akut alkoholhatás: a. szokványos részegség
b. patológiás részegség

Krónikus alkoholhatás:

pszichotikus

- hallucinózis
- féltékenység
- paranoia
- pszichózis k.m.n.

Nem pszichotikus:

- személyiségváltozás/zavar
- kognitív zavarok
- paranoid szindrómák egy része
- amnesztikus szindróma
- demenciák

Krónikus alkoholhatás+ megvonás:

- alkoholmegvonásos tünetegyüttes

- delírium tremens

Droghasználat

Ismétlődő élettevékenység = szokás

Droghatásból eredő problémák:

- a./ addiktív hatásból eredő (pozitív hatás)
- b./ averzív hatás (negatív hatás)
- c./ diszkriminatív hatás

Kémiai addikció lépései

- Kényszeres viselkedés (húzás mechanizmus és lökés mechanizmus)
- Sóvárgás (craving) kóros vágy a drog iránt
- Kielégülés
- Kockázatkereső viselkedés (lehet alapvonás, melyből ered a droghasználat, megjelenhet a droghasználat következtében, illetve a kettő kombinációja)
- Helyettesítés
- Másodlagos kondicionálás
- Komplementaritás (Egy droghoz való hozzászokás megnöveli a többi droghoz való hozzászokás esélyét)

Drogok felosztása

- 1./ Pszichostimulánsok (nikotin, amfetamin, kokain)
- 2./ Pszichotomimetikumok (hallucinogének – LSD, szintetikus drogok, gombák, MDA,)
- 3./ KIR depresszívumai (alkohol, opioidok, benzodiazepinek)
- 4./ Egyéb: kenderfélék, szteroidok, szerves oldószerek.

Opioidok (heroin, morfin, metadon)

- Gyors hozzászokás (dependencia és tolerancia)
- Megvonás során markáns tünetek
- Hatásai: analgézia, apátia, koncentráció gyengeség, eufória, hányinger, hányás.
- Növeli az önértékelést, oldja az agressziót, csökkenti az unalomérzést.
- Placebo is hathat.
- Speciális pszichopatológia (egy szülő család, vagy azonos nemű távolságtartó, súlyos rendszerzavarok, antiszocialitás, szorongás, alkoholizmus)

Kezelés:

1. Rövid távú detoxikáció metadonnal
2. fenntartó kezelés metadonnal vagy naltrexonnal
3. Ambuláns drogmentes kezelés visszaesés megelőzésére
4. Terápiás közösség
5. Anonim narkománok (NA) 12 pontos bentlakásos program.

Kokain

- KIR stimuláns és érzéstelenítő hatás
- Eufória, libidó növekedés, fokozott éberség, megnövekedett önbizalom.
- Nagyzolás, impulzivitás, túlzott ingerelhetőség
- Alvászavar, feldobottság
- Vérnyomás és pulzusszám emelkedése

- Túladagolás: convulsiók, rhabdomyolysis, agyi infarctus, szív arythmia, légzési nehézségek.
- Alkohol+kokain = kokaetilén
- Etiológia: családban 50%-ban addiktív betegség, figyelemzavaros gyermek hajlamos. Nárcisztikus és Borderline személyiségzavrr hajlamosít.

Kezelés

- MAO-bénítők, L-Dopa, bromocriptin adása
- Hosszútávú követés, gondozás

Hallucinogének (heterogén csoport)

Cannabis, PCP, LSD, szintetikus drogok, designer drogok

Célcsoport: Deviáns ifjúsági csoportok, szinte mindig csoportos fogyasztás. „Beavatási szertartások”.

Személyiség és környezetfüggő

Kis dózis: hangulat emelkedés

Nagy dózis: percepció zavarok, tévely észlelések (veszélyeztető magatartás).

Kezelés: intoxikáció esetén hánytatás, Haloperidol, Clonazepam adása pszichotikus állapotban.

Gyakori flashback jelenség.

Addiktív kórképek gyógyításának hatékonysága

Betegség	Sikerráta % (hat hónap után)
• Alkoholizmus	50
• Opioiddependencia	60
• Kokaindependencia	55
• Nikotindependencia	30

Köszönöm a figyelmet!